

«Gamle Solvold»

- av Odd Bjørklund -

Solvold var en med de første gårdene som ble ryddet der oppe i «Storskogen», som det heter den gang. Gården var et bygselsbruk under Maursundgodset som også tilhørte Øverby. Derfor måtte det betales med noen skjegger bygg årlig.

Den første som ryddet Solvold var Embret Olsen fra Storelvdal født i 1792 døde i 1853 gift med Margrethe Thomasdr. født i 1801 fra Storelvdal, døde i 1854. De hadde 3 døtre med seg nordover: Margrethe f. 18/11 1822. Ingeborg f. i 1825 og Oline f. i 18/8 1828 på Koppang i Storelvdal. De kom til Målselven etter sine slektninger som allerede var kommet til Negråd i 1818. Det var han Halvor Olsen og ho Kari Thomasdr. fra Storelvdal. De var søsknene til Embret Olsen og Margreth Thomasdr. Solvold. Tøllef Olsen som først bodde borte i Tøllefroskogen var også en slektning av disse. Muligens var de søsken. De kom senere til Sletten i Dividalen i 1834. Nermeste nabo til Solvold var nu Øverby. Der hadde han Tyldals Knut etablert seg i 1818, og nede på Skjellet bodde Thomas Thomassen med sin tallrike familie.

Solvold var nu ryddet nede på flata under bakkene. «Gammeljordet». Men etter en brann ble husene flyttet opp i «Lien». Grunnen til å flytte husene var vel for avlinga. Korn og potetland frøs senere så høyt opp i bakken. Dessuten lå «Gammeljordet» midt i ferdasveien i den tid, og forbi kom samene med reinjorden, som på den tid lå borte i Maukenfjellene.

Den eldste datteren på Solvold Margrethe ble gift med neste bruker Ole Olsen fra Lom i Gulbrandsdalen f. 1824, han døde i 1914. Han satte merker etter seg og var en sagnomsust mann. Han hadde en utmerket fin sangrøst og ble av den grunn kalt «syngar Ole». Han hadde store talegaver og reiste rundt som emisær og bibelbud. Solvold drev han som bygselbruk til i 1907, da fikk han skjøte som selveier og i 1913 skjøtet han gården til sin sønn Lars. Det kom 6 barn til verden i dette ekteskapet på Solvold. 1. Ole

Olsen f. 23/5 1852 han kjøpte senere Sagelv i Balsfjord. 2. Tolianna f. 18/6 1856 gift ved Josefvanet i Balsfjord. 3. Martin Olsen f. 20/9 1858 gift med Kaurine Skjeggstad. Han bygger opp «Løvlund» som er fradelt Skjeggstad. 4. Olea Olsdr. f. 5/6 1863 ugift og overtar Solvold i 1913. 6. Magnus Olsen f. 18/10 1866 ugift og overtar Solvold i 1866, reiste ut muligens til Amerika?

Det hender en stor tragedie på Solvold i 1854 da Margrethe Thomasdr. Solvold omkommer i snestorm inne på Brannmoen. Hun la ut i uværet, hun måtte til Øverby, de hadde ikke «fyr» og hadde miste glørne i gruva. På tilbaketuren fra Øverby går hun seg vill i tåken og uværet og de finner henne ihjelfrosset der inne ved tjønnene på Brannmoen. Hun døde fra familien bare 53 år gammel.

Embret og Margrethe Solvolds andre barn: Ingeborg f. i 1825 ble gift med Ole Gjermundsen fra Storelvdal født i 1816. De bodde på Bjørnstad i Kirkesdalen og i ekteskapet kom de 9 barn til verden som senere forplanter seg på flere gårder der oppe i Kirkesdalen. 1. Gjermund f. i 1847 gift med Karen Anna Hagsø f. 1856. 2. Margrethe f. i 1851 gift med Thomas Pedersen på Skjellet. 3. karen f. i 1853 gift med Ole Olsen Bøaseter. 4. Ingebrigt f. i 1855. 5. Ingeborg f. i 1858. 6. Ole f. i 1859. 7. Halvor 1861. 8. Ellen f. i 1863. 9. Bardon f. i 1866 gift med Anne Regine Torstensdr. fra Storelvdal. Ole Gjermundsen og hans sønn Bardon drev skredderyrket og var meget flink og kjent sådan.

Den tredje datteren av Embret og Margrethe Solvold var Oline f. 18/8 1828, ble gift med Simen Knutsen. Hans foreldre var Knut Ingebr. fra Sandkjosmoen, gift med Julianna Jonsdr. Deres barn: Kari gift med Ingebrigt Moan. 2. Ingeborg gift med Knut simensen. 3. Johs. gift i Vadsø.

Oline og Simen Knutsen bodde inoen år oppe i «Kråa» ved Lillevad. Simen Knutsen dør i ung alder fra familien, og Oline

blir enke og blir å bo nede på «Hagen» ved Maukstadmoe. Ho Oline var gjestfri av seg og der kom det yngre og eldre innom, det er mange gode minner om ho Oline. Ho var nabo med han gamle Aug. Halvorsen som hadde for moro å ergre henne av og til, han var jo handelsmann og gav da henne en pose kaffe og noen gotterier av og til, dermed ble ho like smørblid igjen.

Oline og Knut Simensens 2 sønner og ei datter reiser til Amerika, muligens sammen med sin far på Nergård i 1860. Dermed siger historien ikke mer, men datteren ble voldtatt og myrdet i Chicago noen uker etter at hun kom over. Det var et menneskets tragedie. På gamle Solvold er det nu han Lars og ho Olea som driver gården, de er søsken, og begge ugift. Solvold var et tungvint bruk. Det var bratt der oppe i «Lien», som husene lå. Det var nu oppdyrket jord og land der oppe i bakkene. Husene var nu flyttet opp fra «Gammeljordet» etter brannen. På Solvold var det iver og virksomhet, der var jog god arbeidsgjelp og de var flinke tømmermenn. Men de hadde ei «fole» som var villstyren av seg både i motbakkene og utover bakke. Og denne «fole» gikk under navnet «Løven» som mang en gang måtte dra det tunge lass på ferdastuene over fjellet til Storsteinnes.

En gang hadde de noe «sterkt» med på slefen - så det ble godt humør på karene før de nådde frem. Han Lars satt på sleden og sang: «Fager er landet du oss gav...» og nede ved Sagelv bodde broren Ole, han Lars sa: «Skjenk han full karer, han blir itte vefre enn han e». Det var mange artige

«klokk» og uttrykk på han Lars som var meget slående og som fremdeles lever.

Ettersom neon av søsknene på Solvold giftet seg og flyttet ut, var det Olea som styre huset, både ute i fjøset og inne. Ho ysta ost og kinna smør, ho hadde melkekjølla lenger nede i bakken og hadde ingen separator i den tiden. Ho vasket og skurte og der var trivsel og virksomhet, ho var meget gjestfri og godslig av seg og ho hadde bestandig hvetebolle. Det var ofte mange av naboene som tok seg en tur borti «Lien» (Solvold). Det var jo en med de vakreste buplassene der oppe med utsikt viden om. Han Lars døde i 1925 bare 62 år gammel. O Olea dør året etter i 1926 bare 65 år gammel. Dermed er det ingen i slekten som driver på Solvold.

I 1930 solgte skifteretten Olea Solvolds dødsbo til Ole Hansen fra Balsfjord, han var gift med Lovise Markenes. De syntes det var tungvindt med de bratte bakkene. Som følge av det ble husene i 1937 flyttet lenger ned. Det var 10 hus på Solvold med smått og stort da Ola og Lovise begynte der. Ola døde i 1954. Lovise flytter da ned til Maukstad og selger hele Solvold til Steinar Ingebr. Lovise døde i 1981.

Martin Solvold var gift med Kaurine Skjeggstad som dør bort fra familien mens jentene Karen og Kathinka er små. Martin var en stor bygningsmann som har tømret opp flere hus på gården der oppe i dalen. Han var meget kyndig snekker som alle ville ha i arbeide. Han tømret opp flere hus og buer på Solvold i sin ungdomsår. Han

Husene brannt nede på Gammeljordet. Husene ble flyttet høyere opp i lien. Bildet er tatt fr den gamle tomta med utsikt utover bygda. Den gamle stua er 120 år gl., - den er restaurert. Mauken og Alappen i bakgrunnen.

bodde på Skjellet da et av husene brant opp. Der mistet han verktøy og eiendeler som ble flammens rov. På noen av gårdene kunne vær sparsomt med maten til arbeidsfolkene. Det hendte at vassgrøt ble servert opp til tre måltider om dagen. Han Martin var nok ikke «kresen» på maten. Men helt naturlig at han mange ganger ble irritert over et slikt ensidig kosthold. En gang sang han ut og sa: Man må vel bare eta grøt da, når man får frøt!

Han Martin hadde mye å fortelle fra gamle tider fra der oppe i de første nybyggerår, det var lidelser og store tragedier med sorg, sykdom og død. Han arbeidet med tømring fra tidlig til sent, han var seig og utholden, han var arbeidskar og døl. Han hadde bygd opp sin egen gård Løvlund og levde der opp i sine 80 år, han minne lever.

Det er bare minnene igjen fra gaml Solvold, det var ofte stemning der oppe i midnattsol. Det var midtsommer og der feiret de St.Hans, det var nok artig de ble der til langt på natt. Tankene går tilbake til den gamle tiden, det er så vemodig slik det var for lenge siden. Det var så mangt og mye der borte i Solvoldien, det var et mas og et der oppe i villmarkslivet. Der vaks det syregras, knappsløye og forglemmigei, den gang det var kulokk og rauting innover heiene.

Det ble lykke og prøvelser i den første tiden ho Margrethe gikk seg vill i snestorm og mistet livet. Historien har mye å fortelle fra Solvold i den tiden, og fremdeles lyder sangen hans Ole utover lilen. Han Ole han sang så det ljomet utover bygden, det var en tordenrøst bare så det «røstet i lyngen». Han var emisær og reiste vinden rundt som bibelbud, han kom med uttrykk og mange kunne ofte bli flirfull.

Hans rugende røst går igjen opunder Rengjerdelen, som på sleden over fjellet etter den gamle ferdasstien. På Solvold var det mange folk i høyonninger, ho Olea gikk bort til vinduet og speidet ned til «jordi». Ho undret seg om noen begynte å bli full, bare av en eneste dram med arakpsnj.

Det var så mange stemningskveller der oppe på Solvold, det er bare minnene igjen om han Lars og ho Olea Olsen. De gamle er borte og mange år er gått hen, det er så vemodig å se gammelstua som står igjen.

En av de eldgamle buene på Solvold som ble flyttet opp i «Lien» etter brannen. Den er nu restaurert og står nu ved Skarbekken.